

Rozhodčí doložka

Věřitelé, kteří uplatnili rozhodčí doložku před 11. květnem 2011 (před vydáním usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, uveřejněného pod číslem 121/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, které dovedlo neplatnost rozhodčích doložek bez přímého označení rozhodce), tak činili v období neustálené změny judikatury obecných soudů k rozhodčím doložkám a aplikuje se na ně ustanovení o stavení promlčecí lhůty. Neústavní postup (zneužití práva) lze přičítat pouze těm věřitelům, kteří rozhodčí žaloby podali vědomě po uvedeném datu. S takovýmto postupem nemůže být spjato stavení promlčecích lhůt nejen v rozhodčím řízení, ale ani v případném navazujícím vykonávacím řízení založeném na (neplatném) rozhodčím nálezu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 ICdo 63/2018-252 ze dne 29.5.2020)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Š. K., narozeného XY, bytem XY, zastoupeného JUDr. D.H., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému D. L., narozenému XY, bytem XY, zastoupenému JUDr. B.Š., advokátkou, se sídlem v P., o zaplacení částky 21.371.139,73 Kč, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích pod sp. zn. 59 ICm XY, jako incidenční spor v insolvenční věci žalobce, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích pod sp. zn. KSPA 59 INS XY, o dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. ledna 2018, č. j. 59 ICm XY, 101 VSPH XY (KSPA 59 INS XY), tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích (dále jen „insolvenční soud“) dne 4. března 2014 se žalobce (Š. K.) domáhal vůči žalovanému (D. L.) zaplacení částky 21.371.139,73 Kč (12.196.417,79 Kč + 1.029.659,20 Kč + 8.145.062,74 Kč). Žalobu odůvodnil tím, že:

[2] Usnesením ze dne 15. prosince 2011, č. j. KSPA 59 INS XY, zjistil insolvenční soud úpadek žalobce (dále též jen „dlužník“), prohlásil konkurs na jeho majetek a jeho insolvenčním správcem ustanovil žalovaného.

[3] Při přezkumném jednání, jež se konalo 1. února 2012:

1/ Popřeli dlužník i žalovaný co do pravosti přihlášenou nevykonatelnou pohledávku věřitele č. 1 (Deutsche Leasing ČR, spol. s r. o.) ve výši 12.971.805,40 Kč (podáním věřitele č. 1 posléze upravenou na částku 12.196.417,79 Kč) pro nedostatek aktivní legitimace věřitele č. 1 (jenž pohledávku předtím pozbyl postoupením) a pro vadné vyčíslení pohledávky.

2/ Popřeli dlužník i žalovaný co do pravosti přihlášenou vykonatelnou pohledávku věřitelky č. 5 (L. Ř.) ve výši 22.807.102,99 Kč, pro zánik pohledávky započtením.

3/ Pohledávku, kterou věřitel č. 6 (A. B.) přihlásil do insolvenčního řízení jako vykonatelnou v celkové výši 8.183.253 Kč, popřeli dlužník i žalovaný ve výši 38.190,26 Kč; ve zbývajícím rozsahu (co do částky 8.145.062,74 Kč) ji uznali.

[4] Rozsudkem ze dne 18. května 2012, č. j. 59 ICm XY, insolvenční soud určil, že pohledávka věřitele č. 1 (tamního žalobce) přihlášená do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka ve výši 12.196.417,79 Kč je po právu. Šlo o rozsudek vydaný jako rozsudek pro uznání, jelikož žalovaný

se přes výzvu insolvenčního soudu k podané žalobě včas nevyjádřil. Tímto postupem (nečinností) způsobil žalovaný žalobci škodu ve výši 12.196.417,79 Kč; jinak by totiž žaloba věřitele č. 1 byla zamítnuta.

[5] Rozsudkem ze dne 22. května 2012, č. j. 59 ICm XY, insolvenční soud určil, že pohledávka věřitelky č. 5 (tamní žalobkyně) přihlášená do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka je po právu ve výši 1.029.659,20 Kč. Šlo o rozsudek vydaný jako rozsudek pro uznání, jelikož žalovaný se přes výzvu insolvenčního soudu k podané žalobě včas nevyjádřil. Tímto postupem (nečinností) způsobil žalovaný žalobci škodu ve výši 1.029.659,20 Kč, na čemž ničeho nemění skutečnost, že usnesením ze dne 7. ledna 2013, č. j. KSPA 59 INS XY, insolvenční soud určil, že se k přihlášce pohledávky věřitelky č. 5 nepřihlíží a její přihláška se odmítá. V rozsahu částky 1.029.659,20 Kč (pro kterou by jinak žaloba věřitelky č. 1 byla zamítnuta), totiž pohledávka zůstala vykonatelnou a věřitelka č. 5 ji bude moci vymáhat po skončení konkursu.

[6] V rozsahu, v němž žalovaný uznal vykonatelnou pohledávku věřitele č. 6 ve výši 8.145.062,74 Kč, ji nepřezkoumal s odbornou péčí. Rozhodčí nález, jímž byla příznána, totiž byl vydán na základě neplatně sjednané rozhodčí doložky a vzhledem k tomu, že v době konání přezkumného jednání již byla známa judikatura ohledně neplatnosti rozhodčích doložek, měl žalovaný namítnout promlčení pohledávky; tím, že tak neučinil, způsobil žalobci škodu ve výši 8.145.062,74 Kč.

[7] Rozsudkem ze dne 1. března 2017, č. j. 59 ICm XY, insolvenční soud:
1/ Zamítl žalobu o zaplacení částky 21.371.139,73 Kč (bod I. výroku).
2/ Uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 22.808,50 Kč (bod II. výroku).

[8] Insolvenční soud – vycházejí z ustanovení § 36 a § 37 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

[9] Žalovaný coby bývalý insolvenční správce žalobce neporušil své povinnosti při přezkoumání předmětných pohledávek, když:

1/ Ohledně pohledávky věřitele č. 1 má insolvenční soud za prokázáno, že věřitel č. 1 byl legitimován k jejímu vymáhání a nepotvrdila se námitka nesprávného vyčíslení pohledávky.
2/ Ohledně pohledávky věřitelky č. 5 ve výši 1.029.659,20 Kč z insolvenčního spisu nevyplývá, že by žalobce předložil žalovanému zápočet týkající se této pohledávky.
3/ Ohledně pohledávky věřitele č. 6 ve výši 8.145.062,74 Kč byla neplatná rozhodčí doložka sjednána již 26. června 2007. Věřitel č. 6 podal rozhodčí žalobu 16. července 2010 a rozhodce vydal rozhodčí nález 27. listopadu 2010 (rozhodčí nález pak nabyl právní moci a stal se vykonatelným 6. prosince 2010). Věřitel č. 6 přihlásil pohledávku 9. ledna 2012 a přezkumné jednání se konalo 1. února 2012. Příslušná rozhodnutí Nejvyššího soudu na téma neplatnosti rozhodčích doložek však byla vydána až v roce 2013. Srov. např. „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2013 správně jde o usnesení uveřejněné pod číslem 92/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, které je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu, a zejména „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2013, sp. zn. 23 Cdo 1112/2013 (správně jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 35/2014 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Srov. dále § 14 odst. 1 zákona č. [216/1994](#) Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění účinném v době zahájení rozhodčího řízení, a „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu „sp. zn. 29 ICdo 19/2015“ [správně jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. června 2016, sen. zn. 23 ICdo 19/2015, uveřejněný pod číslem 99/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 99/2017“)]. Právo tedy bylo uplatněno včas žalobou u rozhodce.

[10] Insolvenční soud se neztotožňuje s žalobcem ani co do tvrzené výše škody a způsobu jejího určení. Škodou (totiž) není prostý součet zjištěných pohledávek věřitelů č. 1, 5 a 6. Ta by se odvíjela teprve od výše uspokojení, jež by se věřitelům dostalo na základě rozvrhového usnesení. To však v řízení dosud nebylo vydáno.

[11] K odvolání žalobce Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 11. ledna 2018, č. j. 59 ICm XY, 101 VSPH XY (KSPA 59 INS XY):

1/ Potvrdil rozsudek insolvenčního soudu (první výrok).

2/ Uložil žalobci zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částku 9.973,30 Kč (druhý výrok).

[12] Odvolací soud dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k závěru, že je správné jak z hlediska skutkových zjištění, tak z hlediska právní argumentace, s tím, že lze odkázat na jeho přesvědčivé odůvodnění.

[13] Dále odvolací soud dovodil, že rozhodující pro posouzení oprávněnosti žaloby je nejen to, zda žalovaný porušil povinnosti insolvenčního správce dle § 36 insolvenčního zákona, a že toto porušení bylo v příčinné souvislosti s tvrzenou škodou, ale i to, zda tím skutečně došlo ke škodě na majetkové podstatě dlužníka (a v důsledku toho i k majetkové újmě samotného dlužníka). Posledně zmíněný předpoklad žalobce neprokázal ani podle odvolacího soudu. Škodu na majetkové podstatě (totiž) netvoří součet zjištěných přihlášených pohledávek věřitelů č. 1, 5 a 6; může jí být pouze to, v jakém rozsahu budou tito věřitelé v insolvenčním řízení uspokojeni (k čemuž zatím nedošlo), a dále to, zda případné uspokojení pohledávek těchto věřitelů ve svém důsledku vedlo i k majetkové újmě samotného dlužníka. Takový následek by mohl nastat, jen kdyby zjištěné pohledávky všech přihlášených věřitelů byly v insolvenčním řízení uspokojeny v plném rozsahu (a kdyby se tak nestalo, měl by dlužník nárok na vrácení majetku v části, ve které z něj byli nesprávně uspokojeni věřitelé č. 1, 5 a 6). K tomu zatím nedošlo, takže žaloba je předčasná, což je samo o sobě důvodem pro její zamítnutí ve smyslu závěrů přijatých Nejvyšším soudem v rozsudcích sp. zn. „986/2013“ a 29 Cdo 1774/2014 (správně jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 986/2013, a o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2016, sp. zn. 29 Cdo 1774/2014 uveřejněný v časopise Soudní judikatura, číslo 2, ročníku 2017, pod číslem 25). To však není důvodem pro přerušování řízení dle § 109 odst. 2 písm. c/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), takže není vadou řízení, že insolvenční soud nerozhodl o návrhu žalobce na přerušování řízení.

[14] Již v době rozhodování odvolacího soudu je nepochybné, že pohledávka věřitelky č. 5 nebude v insolvenčním řízení uspokojována vůbec, a pohledávky ostatních věřitelů nebudou uspokojeny v plném rozsahu. Kdyby byli (byť neoprávněně) podle rozvrhového usnesení uspokojeni věřitelé č. 1 a 6, přičemž výtěžek zpeněžení by byl nižší, než celková výše zjištěných pohledávek, pak by škoda mohla vzniknout pouze věřitelům, na jejichž úkor byli uspokojeni věřitelé č. 1 a 6, nikoli dlužníku.

[15] Správné jsou i závěry insolvenčního soudu, že jednání žalovaného nebylo porušením povinností vedoucím (v příčinné souvislosti) ke vzniku tvrzené škody. V řízení před insolvenčním soudem totiž bylo postaveno najisto, že pohledávka věřitelky č. 5 nebude uspokojována v insolvenčním řízení, že existence pohledávek věřitelů č. 1 a 6 není závislá na nečinnosti žalovaného. Důvod popření pohledávky věřitele č. 1 (že již není jejím vlastníkem) byl v řízení vyvrácen, a závěr, že pohledávka věřitele č. 6 nebyla promlčena v době doručení přihlášky insolvenčnímu soudu, má oporu i v judikatuře Nejvyššího soudu. K tomu srov. i „rozhodnutí kolegia“ Nejvyššího soudu „sp. zn.“ 29 ICdo 41/2014 a „rozhodnutí sp. zn. 33 ICdo 5/2015“ [správně jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2016, sen. zn. 29 ICdo 41/2014, uveřejněný pod číslem 100/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 100/2017“) a (zřejmě) o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. srpna 2016, sen. zn. 33 ICdo 50/2015].

[16] Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která má být dovolacím soudem (jako již vyřešená) posouzena jinak (otázka č. 1), dále na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena (otázka č. 2), a konečně na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu (otázka č. 3). Konkrétně jde o:

- 1/ Otázku stavení promlčecí doby zahájením rozhodčího řízení na základě neplatné rozhodčí doložky.
- 2/ Otázku posouzení žaloby jako předčasné.
- 3/ Otázku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.

[17] Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu dalšímu řízení.

[18] K otázce č. 1 (Stavení promlčecí doby).

Dovolatel nesouhlasí s argumentací odvolacího soudu opírající se o závěry R 100/2017 a o usnesení Nejvyššího soudu sen. zn. 33 ICdo 50/2015. Mínil, že aby mohl být rozhodčí nález odklizen v rámci insolvenčního řízení, byl „žalobce“ (správně žalovaný) povinen popřít pohledávku přihlášeného věřitele č. 6 a pokračovat v incidenčním řízení. Za podstatné však má, že odvolací soud se nevypořádal s argumentací obsaženou v „nálezu“ Ústavního soudu ze dne 25. října 2016, sp. zn. IV. ÚS 2524/16 (správně jde o usnesení, jež je dostupné – stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněné níže – na webových stránkách Ústavního soudu). Na základě výše uvedené argumentace je dovolatel přesvědčen, že pohledávka věřitele č. 6 je promlčena a uznáním této pohledávky mu vznikla škoda.

[19] K otázce č. 2 (Předčasné uplatnění nároku).

Dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že nesprávně aplikoval závěry rozsudků Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 986/2013 a sp. zn. 29 Cdo 1774/2014, které se týkaly skutkově odlišné situace (konkrétně škody vzniklé věřitelům v důsledku porušení povinnosti insolvenčním správcem při uznávání pohledávek jiných věřitelů). V projednávané věci jde však o škodu, jež měla dovolateli vzniknout nesprávným postupem insolvenčního správce (žalovaného) uznáním pohledávek, které již byly částečně uspokojeny a ve zbytku se budou uspokojovat po prodeji majetkové podstaty na základě rozvrhového usnesení, a v případě neuspokojení v plném rozsahu budou jako vykonatelné existovat i po skončení konkursu. Vzhledem k tomu je dovolatel přesvědčen, že vzniklá škoda (zatižení majetkové podstaty) odpovídá výši nesprávně uznaných pohledávek věřitelů č. 1, 5 a 6, přičemž dodává, že byl poškozen minimálně o částku 159.482,80 Kč, která již byla vyplacena věřiteli č. 1 z výtěžku zpeněžení (zajištěné) movité věci, s čímž se insolvenční ani odvolací soud nevypořádaly.

[20] K otázce č. 3 (Nepřezkoumatelnost rozhodnutí).

Na tomto místě odkazuje dovolatel na judikaturu Nejvyššího soudu k otázce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí.

[21] Žalovaný ve vyjádření považuje napadený rozsudek za správný a navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání odmítl, případně zamítl.

[22] Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

[23] Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání v dané věci a dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení

přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř., přičemž v řešení otázky č. 1 jde o věc dovolacím soudem v insolvenčních souvislostech beze zbytku nedořešenou a v posouzení otázky č. 2 je napadené rozhodnutí zčásti v rozporu s níže označenou judikaturou Nejvyššího soudu. Otázkou č. 3 vystihuje dovolatel z obsahového hlediska tzv. jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Existenci těchto vad zkoumá dovolací soud u přípustného dovolání z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), takže Nejvyšší soud neshledává účelným zabývat se (poté, co dovolání připustil pro řešení otázek č. 1 a 2) samostatně přípustností dovolání k otázce č. 3; s námitkami vznesenými v souvislosti s touto otázkou se vypořádá v mezích přípustného dovolání.

[24] Nejvyšší soud se - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem v řešení otázek č. 1 a 2.

[25] Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

[26] Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

[27] Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení insolvenčního zákona:

§ 36

(1) Insolvenční správce je povinen při výkonu funkce postupovat svědomitě a s odbornou péčí; je povinen vyvinout veškeré úsilí, které lze po něm spravedlivě požadovat, aby věřitelé byli uspokojeni v co nejvyšší míře. Společnému zájmu věřitelů je povinen dát při výkonu funkce přednost před zájmy vlastními i před zájmy jiných osob.

(...)

§ 37

(1) Insolvenční správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu, kterou dlužníku, věřitelům nebo třetím osobám způsobil tím, že při výkonu své funkce porušil povinnosti, které jsou mu uloženy zákonem nebo rozhodnutím soudu, jakož i tím, že při jejím výkonu nepostupoval s odbornou péčí. Této odpovědnosti se insolvenční správce zproští, jen když prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení.

(...)

V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení již v době, kdy byl žalovaný ustanoven insolvenčním správcem žalobce a do vydání napadeného rozhodnutí nedoznala změn.

[28] Problematikou odpovědnosti insolvenčního správce za škodu, kterou způsobil při výkonu funkce, se Nejvyšší soud zabýval v rozsudku ze dne 28. července 2016, sen. zn. 29 ICdo 49/2014, uveřejněném pod číslem 16/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 16/2018“). V něm vysvětlil, že tato odpovědnost je odpovědností bez zřetele na zavinění (tzv. objektivní odpovědností) založenou na současném splnění následujících předpokladů:

1/ Porušení povinnosti při výkonu funkce insolvenčního správce.

2/ Vznik škody.

3/ Příčinná souvislost mezi porušením povinnosti při výkonu funkce insolvenčního správce a vznikem škody.

[29] Splnění těchto předpokladů musí být v řízení jednoznačně zjištěno (povinnost tvrzení a důkazní

povinnost ve vztahu k nim je na poškozeném) a insolvenční správce se pak může odpovědnosti za škodu zprostit, prokáže-li (důkazní břemeno leží na něm), že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat se zřetelem k průběhu insolvenčního řízení (§ 37 odst. 1 věta druhá insolvenčního zákona).

[30] Ve výše uvedeném právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním předestřeným právním otázkám následující závěry:

[31] K otázce č. 1 (Stavení promlčecí doby).

K této otázce Nejvyšší soud především uvádí, že na jejím řešení napadené rozhodnutí nespočívá ve vztahu k odpovědnosti žalovaného za (tvrzený) vadný přezkum pohledávek věřitele č. 1 (12.196.417,79 Kč) a věřitelky č. 5 (1.029.659,20 Kč). Správnost napadeného rozhodnutí v rozsahu týkajícím se částky odvozené od pohledávek věřitelů č. 1 a 5 (celkem 13.226.076,99 Kč) tedy jakoukoli odpovědí na tuto otázku nemůže být zpochybněna.

[32] V rozsahu týkajícím se částky odvozené od pohledávky věřitele č. 6 (8.145.062,74 Kč) je napadené rozhodnutí v posouzení toho, zda šlo o promlčenou pohledávku, souladné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu představovanou především závěry obsaženými v R 99/2017 a v R 100/2017. Z těchto rozhodnutí Nejvyššího soudu se podává, že:

1/ Promlčecí doba přestává běžet zahájením rozhodčího řízení, i když rozhodčí smlouva je neplatná (R 99/2017).

2/ Dokud insolvenční soud v incidenčním sporu neurčí (neuveče v důvodech svého rozhodnutí), že rozhodčí nález nemá žádné právní účinky, jelikož byl vydán mimo rámec pravomoci rozhodce, je nutno posuzovat promlčení nároků z něj plynoucích jako u rozhodčího nálezu, jenž takovou vadou netrpí (R 100/2017).

[33] Argumentuje-li dovolatel závěry Ústavního soudu učiněnými v usnesení sp. zn. IV. ÚS 2524/16, pak pomíjí jednak to, že předmětné usnesení vychází z odlišného skutkového základu sporu před obecnými soudy (v tam posuzované věci věřitel započal vymáhání své pohledávky až za stavu změněné judikatury), jednak to, že podle „náleзовé“ judikatury Ústavního soudu nejsou usnesení Ústavního soudu judikatorně významná. Srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 13. listopadu 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05, uveřejněný pod číslem 190/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, podle něhož usnesení Ústavního soudu nejsou považována za závazná ani pro Ústavní soud, ani za obecně precedenčně významná.

[34] Důvod, pro který Nejvyšší soud přesto připustil dovolání pro řešení předmětné otázky, tkví v tom, že Nejvyšší soud nepřehlédl, že po vydání dovoláním napadeného rozhodnutí se Ústavní soud předmětnou problematikou zabýval též v nálezové judikatuře. Jde jednak o nález Ústavního soudu ze dne 4. června 2019, sp. zn. II. ÚS 996/18, jednak o nález Ústavního soudu ze dne 17. července 2019, sp. zn. I. ÚS 1091/19. Nejvyšší soud proto shledává žádoucím vysvětlit, zda a jakým způsobem ovlivňují závěry formulované v těchto nálezech judikaturu představovanou R 99/2017 a R 100/2017. K tomu budiž uvedeno, že oba nálezy se předmětnými rozhodnutími Nejvyššího soudu výslovně zabývaly a závěry v nich formulované, jež se utvářely ve věcech, v nichž rozhodčí doložky byly uplatněny před 11. květnem 2011, tedy v době, kdy přístup soudů k otázce platnosti těchto doložek ještě nebyl ustálený, shledaly pro tyto situace plně uplatnitelnými.

[35] V obou nálezech Ústavní soud na tomto základě dále uzavřel, že věřitelé, kteří uplatnili rozhodčí doložku před 11. květnem 2011 (před vydáním usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, uveřejněného pod číslem 121/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, které dovedlo neplatnost rozhodčích doložek bez přímého označení rozhodce), tak činili v období neustálené změny judikatury obecných soudů k rozhodčím

doložkám a aplikuje se na ně ustanovení o stavení promlčecí lhůty. Neústavní postup (zneužití práva) lze přičítat pouze těm věřitelům, kteří rozhodčí žaloby podali vědomě po uvedeném datu. S takovýmto postupem nemůže být spjato stavení promlčecích lhůt nejen v předmětném rozhodčím řízení, ale ani v případném navazujícím vykonávacím řízení založeném na (neplatném) rozhodčím nálezu.

[36] Na výše uvedeném základě Nejvyšší soud uzavírá, že pro poměry dané věci nenalézá žádný důvod pro změnu judikatury představované R 99/2017 a R 100/2017, když rozhodčí nález, na jehož základě přihlásil věřitel č. 6 pohledávku do insolvenčního řízení vedeného na majetek žalobce, byl vydán (na základě rozhodčí doložky z roku 2007) v řízení zahájeném rozhodčí žalobou z roku 2010 a stal se pravomocným a vykonatelným rovněž v roce 2010, tedy před 11. květnem 2011. Dovolání proto potud není důvodné, když pohledávka věřitele č. 6 nebyla promlčena.

[37] K otázce č. 2 (Předčasné uplatnění nároku).

S dovolatelem lze souhlasit v tom, že úvahy odvolacího soudu na téma „předčasného uplatnění nároku“ jsou nesprávné. V usnesení ze dne 5. prosince 2006, sp. zn. 21 Cdo 2091/2005, uveřejněném pod číslem 84/2007 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 84/2007“), Nejvyšší soud vysvětlil, že překážka věci pravomocně rozhodnuté v případě zamítnutí žaloby pro předčasnost není dána tehdy, jde-li sice v novém řízení o tutéž věc nebo o stejný nárok (stav) týkající se téhož předmětu řízení, u kterého materiální účinky právní moci působí vůči každému nebo osobám, na něž – ačkoliv se nestaly účastníky řízení – byla subjektivní závaznost rozhodnutí zákonem rozšířena, avšak vychází-li uplatnění nároku z jiných (dalších) skutečností, které nastaly až po původním pravomocném rozhodnutí a které představují odstranění zjištěného důvodu předčasnosti; není přitom významné, zda byla v původním řízení žaloba zamítnuta pro předčasnost v souladu se zákonem.

[38] Jestliže odvolací soud přitakal závěru insolvenčního soudu, že jednání žalovaného nebylo porušením povinnosti vedoucím (v příčinné souvislosti) ke vzniku tvrzené škody (srov. odstavec [15] výše), pak zamítavé rozhodnutí založené na takovém závěru má (musí mít) povahu rozhodnutí konečného, jež ve shodě s R 84/2007 vytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté pro jakoukoli další žalobu o zaplacení téže částky, založenou ve skutkové rovině na stejném (tvrzeném) porušení povinností žalovaným. Nekonal-li žalovaný protiprávně, pak z jeho jednání „nikdy“ nevzejde škoda, za kterou by poškozenému odpovídal. Za těchto okolností jsou nemístné jakékoli další úvahy o „předčasnosti“ žaloby jen ve vztahu ke „vzniku škody“ nadto v situaci, kdy se neprojeví (např. slovy „pro předčasnost“ nebo „pro tentokrát“) v zamítavém výroku o věci samé. Takové úvahy totiž nesprávně relativizují účinky pravomocného zamítnutí žaloby ve smyslu ustanovení § 159a o. s. ř. (srov. opět R 84/2007). Nepřesné úvahy odvolacího soudu o „předčasné uplatnění nároku“, nicméně nejsou samy o sobě důvodem ke zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí. To ob stojí již na základě závěru, že žalovaný nekonal protiprávně (srov. opět R 16/2018).

[39] Pro úplnost zbývá dodat, že úvaha obou soudů, že škodou na majetku žalobce (insolvenčního dlužníka) nemůže být součet (zpochybnovaných) zjištěných pohledávek věřitelů č. 1, 5 a 6, je jinak správná. Zcela vyloučeno je přitom uvažovat o vzniku škody ve vztahu k pohledávce věřitelky č. 5 (1.029.659,20 Kč), která v insolvenčním řízení nebude uspokojována pro ukončení účasti této věřitelky v insolvenčním řízení usnesením insolvenčního soudu označeným v odstavci [5] výše. Představa dovolatele, že přihlášená vykonatelná pohledávka, ohledně které by bylo v incidenčním sporu vedeném podle § 159 odst. 1 písm. a/ pravomocně určeno, že v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka není po právu, by proto nemohla být tímto věřitelem vymáhána po skončení insolvenčního řízení, v němž byl úpadek dlužníka řešen konkursem, je mylná. Incidenčním sporem o určení pravosti, výše nebo pořadí přihlášené pohledávky se sporné otázky pravosti, výše nebo pořadí přihlášené pohledávky řeší jen pro potřeby insolvenčního řízení (srov. i § 2 písm. d/, § 159 odst. 1 písm. a/, odst. 3 a 4 insolvenčního zákona). Výsledek takového sporu proto nemá žádný vliv na

možnost věřitele vymáhat vykonatelnou pohledávku po skončení insolvenčního řízení, v němž byl úpadek dlužníka řešen konkursem, na základě exekučního titulu nabytého vůči dlužníku před zahájením insolvenčního řízení.

[40] K otázce č. 3 (Nepřezkoumatelnost rozhodnutí).

S ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu je napadené rozhodnutí souladné i co do výhrady, že se odvolací soud nezabýval odvolací argumentací dovolatele. V rozsudku ze dne 25. června 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněném pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud vysvětlil, že měřítkem toho, zda rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu odvolání – na újmu uplatnění práv dovolatele. Obdobně platí, že i když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu dovolání – na újmu práv dovolatele. Poměřováno těmito závěry napadené rozhodnutí zjevně nebylo nepřezkoumatelné.

[41] K tomu lze dodat, že z ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. [které upravuje náležitosti odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku, platí obdobně pro odůvodnění usnesení, jímž se rozhoduje ve věci samé (§ 169 odst. 4 o. s. ř.) a přiměřeně se prosazuje i pro odůvodnění rozhodnutí vydaných odvolacím soudem (§ 211 o. s. ř.)] ani z práva na spravedlivý proces nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 12. února 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, uveřejněný pod číslem 26/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Těmto požadavkům napadené rozhodnutí odpovídá a dovolání tak ani potud není důvodné.

[42] Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Věcná příslušnost](#)